

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg

Dato: 10-12-2018
Enhed: AELSAM
Sagsbeh.: DEPMRAL
Sagsnr.: 1809654
Dok. nr.: 770764

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg har den 15. november 2018 stillet følgende spørgsmål nr. 151 (Alm. del) til sundhedsministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Liselott Blixt (DF).

Spørgsmål nr. 151:

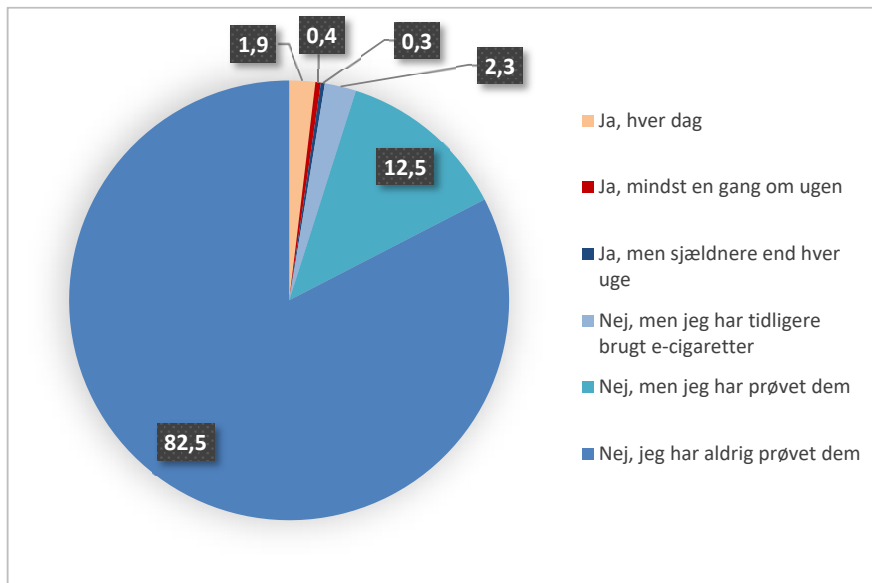
”Kan ministeren oplyse, hvordan demografien for e-cigaretbrugere i Danmark ser ud, og i forlængelse heraf om det vurderes, at brugen af e-cigaretter er en "gateway" til brug af tobak?”

Svar:

Mit ministerium har til brug for min besvarelse indhentet bidrag fra Sundhedsstyrelsen, som oplyser følgende:

”Danskernes Rygevanerundersøgelse 2017¹ viste, at 3 % af danskerne (se figur 1) bruger e-cigaretter dagligt, ugentlig eller sjældnere, og både mænd og kvinder, unge og ældre anvender e-cigaretter.

Figur 1. Brug af e-cigaretter i procent 2017

Kilde: Danskernes Rygevaner 2017. Spørgsmål: Bruger du e-cigaretter?

¹ Danskernes Rygevanerundersøgelse 2018 forventes offentliggjort i januar 2019.

En endnu-ikke udgivet gennemgang² af rygevanundersøgelserne³ fra 1994-2017 fra Statens Institut for Folkesundhed på vegne af Sundhedsstyrelsen viser, at andelen af respondenter, som anvender e-cigaretter, steg i perioden fra år 2010 frem til og med år 2014, hvorefter andelen faldt til 2,7 % i 2017.

Andelen af kvinder, som anvendte e-cigaretter, var en anelse større end blandt mænd frem til år 2013, hvorefter en lidt større andel af mændene end kvinderne anvendte e-cigaretter. Der er dog tale om meget små kønsforskelle.

Andelen, som anvender e-cigaretter, ser ud til at falde med stigende uddannelsesniveau, således ses den største andel blandt respondenter med grundskoleuddannelse, mens den mindste andel er blandt respondenter med videregående uddannelse, samt respondenter under uddannelse.

Unge og brugen af e-cigaretter

Når vi ser på forbruget blandt unge, viste en rapport⁴ fra Statens Institut for Folkesundhed, at andelen af gymnasieelever, der har prøvet e-cigaretter, er 38 %, mens 56 % af erhvervsskoleelever har prøvet e-cigaretter. I rapporten ses også på, hvor mange hhv. dagligrygere, lejlighedsvis rygere, eks-rygere og aldrig-rygere, der ryger e-cigaretter. Tallene viser, at det særligt er de elever, der ryger dagligt, som også ryger e-cigaretter. Blandt daglig-rygere på gymnasier ryger 19 % e-cigaretter jævnligt eller dagligt. På erhvervsuddannelser ryger 26 % af dagligrygere ryger e-cigaretter jævnligt eller dagligt.

Erfaringen med e-cigaretter er størst blandt dagligrygere på både gymnasier og erhvervsuddannelser, se figur 2 nedenfor. Andelene med jævnligt/dagligt brug af e-cigaretter er mindre blandt piger end blandt drenge på både gymnasier og erhvervsuddannelser.

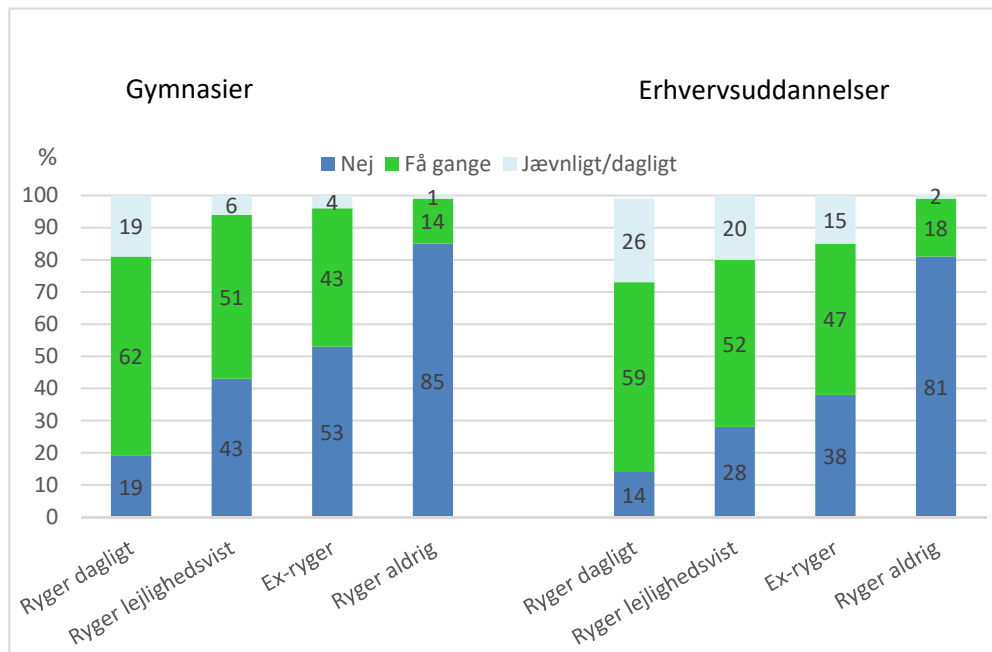
---

² Forventes offentliggjort i januar 2019.

³ Danskernes Rygevaner er tilgængelige på Sundhedsstyrelsens hjemmeside for perioden 2004 – 2017.

⁴ Rygevaner blandt gymnasie- og erhvervsskoleelever, Statens Institut for Folkesundhed (SIF), SDU, 2017. Rapporten bygger på Ungdomsprofilen 2014 "Sundhedsadfærd, helbred og trivsel blandt elever på ungdomsuddannelser". SIF gentager undersøgelsen, men dog i et lidt anden format, og således ikke totalt identisk. Den nye undersøgelse forventes offentliggjort ultimo 2019.

Figur 2. Brug af e-cigaretter fordelt på rygevaner på gymnasier og erhvervsuddannelser

Kilde: Rygevaner blandt gymnasie- og erhvervsskoleelever, Statens Institut for Folkesundhed (SIF), SDU, 2017

Skolebørnsundersøgelsen⁵ (HBSC) fra 2014⁶ viste, at ca. syv procent af de 11-, 13- og 15-årige havde røget e-cigaretter inden for den seneste måned. Andelen stiger, som forventeligt, med alderen idet ca. 15 procent af de 15-årige rapporterer at have røget e-cigaretter inden for den seneste måned, mens det gælder for ca. fem procent af de 13-årige. Blandt de 11-årige rapporterede én procent, at have brugt e-cigaretter inden for den seneste måned.

HBSC'en viste, at det for hver aldersgruppe især var drenge, der havde brugt e-cigaretter inden for den sidste måned.

En undersøgelse⁷ fra Kræftens Bekæmpelse fra 2016 om brug af e-cigaretter blandt børn og unge viste, at ca. 12 pct. af de 16-25-årige bruger e-cigaretter. Ca. 3 pct. bruger dagligt, ca. 4 pct. bruger ugentligt og ca. 5 pct. sjældnere end hver uge. Ca. 22 pct. har prøvet dem enkelte gange og 59 pct. har aldrig prøvet e-cigaretter.

E-cigaretter som gateway til brug af tobak

Forskningen indikerer, at e-cigaretter kan fungere som en såkaldt gateway (eller glidebane) til tobaksprodukter, men Sundhedsstyrelsen vurderer, at forskningen på nuværende tidspunkt ikke giver et entydigt svar på, om e-cigaretter fungerer som en selvstændig årsag til senere brug af tobak.

⁵ Skolebørnsundersøgelsen 2014 omfattede 4.500 skoleelever i 5., 7. og 9. klasse fra et tilfældigt udsnit af skoler over hele landet.

⁶ Den næste Skolebørnsundersøgelsen (HBSC) forventes offentliggjort i 2019 af Statens Institut for Folkesundhed, SDU.

⁷ Undersøgelse af 16-25-åriges rygevaner. Epinion for Kræftens Bekæmpelse. 2016.

Sundhedsstyrelsen er særlig opmærksom på to forhold, når der ses på om e-cigaretter fungerer som gateway til rygning. Det ene handler om, at børn og unge er særligt sårbare over for nikotin, fordi deres hjerne og organer endnu er under udvikling, samt at børn og unge hurtigere bliver afhængige af nikotin. Det andet handler om, om børn og unge, der går fra e-cigaretter til tobak, gør det fordi 1) de har en risikoadfærd, der gør, at de vil have prøvet tobak uanset, 2) er blevet nikotinafhængige, eller 3) e-cigaretter har gjort dem mere modtagelig over for at prøve at tobak, dvs. om de tilhører en gruppe, der ikke ville have prøvet tobak, hvis det ikke var for e-cigaretter.

E-cigaretter kommer i mange forskellige smage, der kan tiltrække børn og unge mere end smagen af tobak. Dette betyder, at der er en risiko for, at børn og unge bliver nikotinafhængige pga. brugen af e-cigaretter med "børnevenlige" smage, hvorefter de glider over i et tobaksforbrug.

Den amerikanske Surgeon General har tidligere konkluderet, at brugen af e-cigaretter hos unge og unge voksne er stærkt associeret med brugen af tobak. Det betyder, at andelen af unge, der ryger e-cigaretter, er størst blandt dem, som også ryger cigaretter. Figur 4 indikerer, at dette også kan være tilfældet for danske unge.

Sundhedsstyrelsen følger forskningen på området, og vurderer, at der stadig er behov for mere forskning i sammenhængen mellem brug af e-cigaretter og tobak hos børn og unge før det kan konkluderes, om e-cigaretter fungerer som gateway til tobak. Det er dog samtidig Sundhedsstyrelsens anbefaling, at uanset om e-cigaretter fungerer som en glidebane til brug af tobak eller ej, så bør børn og unge ikke anvende e-cigaretter, dels af hensyn til deres helbred, dels af hensyn til risikoen for nikotinafhængighed."

Med venlig hilsen

Ellen Trane Nørby / Maria Ramskov Larsen